

Cyngor i dyfwyr bwyd ac Amaethyddiaeth a Gefnogir gan y Gymuned (Cymru yn unig) Cael Caniatâd Cynllunio

A yw tyfu bwyd yn fath o Amaethyddiaeth?

Mae mentrau Amaethyddiaeth a Gefnogir gan y Gymuned (CSA) ac unrhyw fath o arddwriaeth, hyd yn oed os nad er elw, yn fusnesau amaethyddol yn nhermau cynllunio felly nid oes angen cais am newid defnydd o dir maes glas.

Efallai y bydd rhai awdurdodau cynllunio yn anghyfarwydd â chysyniad CSA. Wrth wneud unrhyw ymholiad cynllunio, gwnewch yn siŵr bod yr awdurdod cynllunio yn ymwybodol mai defnydd amaethyddol o dir yw hwn, a fydd yn gwella economi wledig yr ardal leol. Mae Ffermydd a Gerddi Cymdeithasol wedi llunio taflen ffeithiau ar gyfer tyfwyr masnachol a chymunedol i helpu i benderfynu a oes angen caniatâd cynllunio arnynt ar gyfer strwythurau arfaethedig neu newidiadau arfaethedig i ddefnydd tir neu adeiladau. Mae ar gael ar Hwb Gwybodaeth Tyfu Cymru yma.

A allaf roi twnnel polythen neu strwythur hanfodol arall?

Gall llawer o CSA a busnesau garddwriaethol ddim goroesi heb rai adeiladau, p'un ai fel lloches i wirfoddolwyr a gweithwyr, i storio a phacio cynnyrch, neu i egino a thyfu planhigion. Mae'r adeiladau hyn yn hanfodol i'r busnes ac yn 'rhesymol angenrheidiol' at ddibenion amaethyddiaeth. Fodd bynnag, mae'n debygol y bydd angen caniatâd cynllunio arnynt, yn enwedig os ydych chi'n gweithredu ar fferm o dan 5 hectar (12 erw), gan nad oes gan ffermwyr unrhyw hawliau datblygu a ganiateir i adeiladu strwythurau newydd ar y ffermydd hyn. I fod yn gymwys ar gyfer yr hawliau datblygu hyn a ganiateir, mae angen i chi hefyd fod yn fenter ffermio sy'n bodoli eisoes, a all fod yn anodd ei brofi os ydych chi newydd gychwyn.

Gall materion cynllunio fod yn gymhleth ac yn rhwystredig, ond mae llawer o fentrau garddwriaethol yn llwyddo i gael caniatâd ar gyfer yr adeiladau a'r twnneli polythen sydd eu hangen arnynt. Y peth pwysig yw cael y dechrau iawn. Peidiwch byth â buddsoddi arian nac amser mewn tir, na dechrau datblygu, cyn siarad â'r awdurdod cynllunio lleol perthnasol ynglŷn â chaniatâd cynllunio. Wrth wneud cais am ganiatâd cynllunio, mae'n bwysig cyflwyno achos bod y strwythur yn hanfodol ar gyfer y busnes a pham rydych chi angen.

Mae pob awdurdod cynllunio lleol yng Nghymru yn gweithredu proses ymholiadau cyn ymgeisio statudol ysgrifenedig. Codir ffi am hyn, ond fe gaiff ei argymell cyn sicrhau tir ar gyfer eich CSA.

Mae'r holl ddatblygiadau yn y DU yn cael eu cyfeirio tuag at drefi a dinasoedd. Mae unrhyw gynigion datblygu y tu allan i derfynau anheddau'n cael eu rheoli'n llym. Gan fod y mwyafrif o ffermydd, yn ôl eu natur, y tu allan i ffiniau anheddau, mae strwythurau ar ffermydd yn dderbyniol mewn egwyddor, dim ond pan fo -

- Eu **dyluniad, eu graddfa a'u lleoliad** yn parchu cymeriad yr ardal gyfagos;
- Yr **adeilad yn hanfodol** at ddibenion menter amaethyddol ar y fferm.

Mae ystyriaethau eraill ar gyfer strwythurau newydd sydd angen caniatâd cynllunio yn cynnwys (ddim yn hollgynhwysfawr) -

1. Pa mor **anghysbell** yw'r adeilad. Dylai fod yn **agos** at adeiladau eraill er mwyn amddiffyn **natur agored cefn gwlad** ac ni ddylai greu defnydd sy'n annog llawer o ymweliadau â'r fferm mewn car gan nad yw'r system gynllunio yn y DU yn hoffi gweld defnyddiau sy'n annog ceir mewn lleoliadau cefn gwlad.
2. Effaith ar **fioamrywiaeth**, rhywogaethau gwarchodedig ac ardaloedd o werth cadwraeth arbennig.
3. Y potensial ar gyfer **llifogydd dŵr wyneb** o ganlyniad i'r adeilad.
4. Effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar **amwynder** preswylwyr cyfagos (er enghraifft, preifatrwydd, sŵn, arogl, golau haul, golau dydd, lefelau llygredd aer).
5. Nid yw'r hawl i olygfa yn ystyriaeth gynllunio, ond mae **effaith weledol** ar y dirwedd yn ystyriaeth, felly ceisiwch beidio â lleoli eich sied bacio neu dwnnel polythen ar ael bryn. Bydd lleoli adeilad mewn man lle gaiff ei gysgodi neu ei guddio gan goeden neu wrych yn lleihau effaith y datblygiad ar y dirwedd, ond byddwch yn ymwybodol o wreiddiau coed ac a yw'r goeden/coed wedi'u gwarchod gan orchymyn cadw coed.
6. Mae cyfyngiadau polisi cynllunio ychwanegol yn berthnasol os yw'r datblygiad arfaethedig mewn **parc cenedlaethol, llain las, lletem werdd**. Mae'r effaith ar Fioamrywiaeth a'r dirwedd yn ffactorau arbennig o bwysig i'w hystyried mewn parciau cenedlaethol, tra bod cadw natur agored cefn gwlad ac atal anheddau rhag ymgysgu'n ffactorau pwysig mewn ardaloedd a ddyrennir fel llain las a lletem werdd.

Pa ddogfennau sydd eu hangen arnaf ar gyfer cyflwyno cais cynllunio?

Bydd eich awdurdod cynllunio lleol fel arfer yn gofyn i chi gyflwyno eich cais cynllunio drwy'r [Porth Cynllunio](#).

Bydd angen cyflwyno'r wybodaeth a'r dogfennau canlynol er mwyn i'ch cais cynllunio gael ei gofrestru gan yr awdurdod cynllunio lleol.

- Ffurflen gais
- [Ffi gywir](#)
- Cynllun lleoliad y safle i raddfa gyda'r cwrmpawd yn dangos i'r gogledd
- Darluniau i raddfa gyda chwmpawd yn dangos i'r gogledd

Efallai y bydd angen dogfennaeth bellach yn unol â chyngor y swyddog cynllunio sy'n delio â'ch cais cynllunio er mwyn caniatáu asesiad cywir o'r cais cynllunio. Ymhlith yr enghreifftiau mae -

- Asesiad Canlyniadau Llifogydd
- Arolwg Coed / Gwrychoedd
- Adroddiad Gwerthuso Ecolegol ac Asesiad Effaith Ecolegol Rhagarweiniol
- Cynllun lliniaru/iawndal a gwelliannau ecolegol
- Asesiad Effaith Gweledol ar Dirwedd
- Strategaeth Draenio Tirwedd
- Achos busnes ar gyfer y fenter amaethyddol
- Tystiolaeth nad oes unrhyw adeiladau addas eraill yn bodoli yn yr ardal er mwyn diwallu anghenion y fenter amaethyddol
- Lleiniau gwelededd a chynlluniau i ddangos mynediad ac allanfa mewn cerbyd sy'n symud ymlaen
- Manylion draeniad budr

A oes unrhyw geisiadau eraill y dylwn eu cyflwyno ochr yn ochr â fy nghais cynllunio?

Yng Nghymru, mae ardaloedd adeiladu dros 100 metr sgwâr yn gofyn am gyflwyno **cais draenio cynaliadwy** i'r awdurdod lleol. Mae hyn ar wahân i gais cynllunio, a dylech gychwyn trafodaethau cyn ymgeisio gyda swyddogion draenio SAB yn yr awdurdod lleol cyn paratoi eich cais cynllunio. Mae yna 6 safon i'w chyflawni yn y cais, a'r prif bwrpas yw dangos y bydd y dŵr wyneb hwnnw o'r ardal adeiladu yn cael ei gasglu ar gyfer ei ddefnyddio, neu'n ymdreiddio i'r ddaear yn hytrach nag i mewn i ddraen neu garthffos gyhoeddus.

Pa ddefnyddiau eraill y gallaf eu cynnal ar fy nghae tyfu?

Efallai yr hoffech annog ymweliadau cymunedol â'ch fferm trwy wirfoddoli, addysg neu i gasglu cynnyrch bob wythnos. Dylai ymweliadau o'r fath fod yn **ategol ac ar raddfa fach** o gymharu â'r prif ddefnydd fel fferm. Ystyriwch hybiau'n agos at neu mewn trefi neu bentrefi, lle gall pobl gasglu eu bocsys cynnyrch a llysiau. Ni ddylai ymweliadau addysgol ddenu nifer fawr o gerbydau a dylent fod yn achlysurol. Bydd pob achos yn cael ei hystyried gan yr awdurdod cynllunio lleol yn ôl ei deilyngdod ei hun. Mae'n faes annelwig, ond bydd ymweliadau dyddiol gan lawer o geir bron yn sicr yn gyfystyr â newid defnydd a fydd angen caniatâd cynllunio. Ceisiwch ymgynghori a gwirio gyda thrigolion lleol i weld a yw lefelau traffig yn eu poeni. Unwaith y bydd person lleol yn gwneud ymholiad gorfodi cynllunio i'r awdurdod cynllunio lleol, mae'n ofynnol i'r adran gorfodi cynllunio ymchwilio iddo'n llawn, a all gynnwys lefelau uchel o graffu.

Beth os ydw i'n codi strwythur heb ganiatâd?

Mae cael caniatâd cynllunio cyn adeiladu unrhyw beth bob amser yn ddoeth. Fodd bynnag, os codwch adeilad/strwythur heb ganiatâd, ceisiwch helpu swyddogion awdurdod lleol a allai fod wedi cael cais i ymchwilio i gŵyn, bob amser. Os canfyddir bod defnydd neu ddatblygiad yn un sydd heb ei awdurdodi, gofynnir am gais cynllunio yn fwy na thebyg gan yr awdurdod cynllunio lleol a bydd yr ystyriaethau yr un fath â phe bai'n ddefnydd neu'n ddatblygiad 'arfaethedig'. Efallai yr hoffech ofyn am gyngor gan Tyfu Cymru, [Community Land Advisory Service Cymru](#), neu gael cyngor proffesiynol gan ymgynghorydd cynllunio ar y pwynt hwn. Os ystyrir bod y defnydd neu'r datblygiad yn annerbyniol 'mewn egwyddor', gofynnir i'r ffermwr reoleiddio'r sefyllfa neu wynebu rhybudd gorfodi. Gallwch apelio yn erbyn yr hysbysiad i'r [Arolygiaeth Gynllunio](#) ond mae'r hysbysiad gorfodi yn aros ar y tir. Fe'i cyflwynir i berchennog y tir, mae hyn yn golygu y gallech fod yn torri unrhyw gytundeb prydlesu yr ydych wedi ymrwymo iddo. Cydweithredwch gymaint â phosibl a rheoleiddiwch y sefyllfa cyn gynted â phosibl fel nad oes angen rhybudd gorfodi.

TyfuCymru Lantra Cymru, Maes Sioe Frenhinol Cymru, Llanelwedd LD2 3WY Ff:+44 (0)1982 552646
E: tyfucymru@lantra.co.uk G: www.tyfucymru.co.uk Daw TyfuCymru o dan arweiniad Lantra Cymru sy'n gwmni cofrestredig yng Nghymru a Lloegr. Rhif cofrestredig: 2823181 Rhif elusen: 1022991 Rhif TAW: 585 3815 08